

Retningslinje for tværsektorielt samarbejde i forbindelse med udskrivelse efter fødsel

Fødeplanudvalget

December 2025

Udskrivelse efter fødsel

Gennem et tæt tværsektorielt samarbejde skal det sikres, at nybagte forældre oplever sammenhæng og kontinuitet i overgangen fra hospitalet til hjemmet samt en koordineret støtte til familiedannelsen og sikringen af barnets og familiens sundhed og trivsel.

Bilag 1 indeholder en opstilling af opgaverne for fødestedet og sundhedsplejen i forbindelse med udskrivelse og koordinering af skift i ansvaret for samarbejdet med mor/barn/familie.

I forhold til udskrivelsen og planlægningen af den tidlige barselsperiode lægges vægt på en række centrale værdier og hensyn i forhold til de nybagte familier: Autonomi (at have indflydelse/muligheder for at vælge selv), kompetence (at være godt klædt på) samt forbundethed (at de nybagte forældre altid ved, hvor og hvordan de kan søge hjælp, støtte og vejledning).

Samtalerne om valget af barselsophold starter allerede under graviditeten, hvor kvinden/parret indvies i de forskellige muligheder. Når fødslen foregår i hospitalsregi er det først efter fødslen, at beslutningen om udskrivelsestidspunkt skal træffes endeligt som en fælles beslutning, der involverer kvinden/parret, jordemoder og/eller barselspersonale.

Ukompliceret fødsel – det typiske forløb

Fødestederne i Region Midtjylland har fokus på at understøtte muligheden for ambulant fødsel for alle fødende. Med afsæt heri tilbydes som udgangspunkt følgende valgmuligheder i forhold til udskrivelse efter ukompliceret fødsel:

Førstegangsfødende

Førstegangsfødende har efter behov mulighed for at blive på hospitalet i op til 48 timer efter fødslen.

Førstegangsfødende, der udskrives kort tid efter fødslen (dvs. få timer efter fødslen) tilbydes i dag hjemmebesøg eller opringning ved en jordemoder dagen efter udskrivelsen samt enten endnu et hjemmebesøg eller ambulant opfølgning i efterfødselsklinikken 48–72 timer efter fødslen (inkl. efterfødselspakken, der omfatter bl.a. hælblodprøve, hørescreening, screening for grå stær, eftersyn af bristning, efterfødselssamtale og opfølgning på trivsel hos mor og barn).

Førstegangsfødende, der udskrives efter én nat på hospitalet, tilbydes enten hjemmebesøg ved jordemoder eller ambulant opfølgning i efterfødselsklinikken 48–72 timer efter fødslen.

Virtuelt besøg/video er en mulighed som alternativ til de nævnte fysiske hjemmebesøg.

Flergangsfødende

Flergangsfødende, der udskrives inden for 24 timer, vil modtage besøg i hjemmet enten på førstedagen efter fødslen eller 48–72 timer efter fødslen (hvor efterfødselspakken så vil blive leveret i hjemmet). Såfremt familien i stedet ønsker kontakt pr. video eller telefon, er dette også muligt.

Hjemmefødende

Ved hjemmefødsel tilbydes hjemmebesøg af jordemoderen inden for 24 timer efter fødslen samt efterfødselspakke 48–72 timer efter fødslen enten i hjemmet eller på sygehuset. I forbindelse med hjemmefødsler aflægges sundhedsplejen også besøg omkring 4.-5. dagen efter fødslen.

Generelt

Forældrene kan efter udskrivelse henvende sig til en jordemoder eller barselsafdeling direkte/uden henvisning alle dage og hele døgnet i den første uge efter fødslen. I praksis vil det dog oftest være således, at når sundhedsplejersken har haft kontakt med familien (typisk på 4.-5. dagen), vil sundhedsplejersken herefter være familiens kontaktperson.

Som udgangspunkt aftaler den kommunale sundhedspleje og familien besøget telefonisk på 3. eller 4. dag, og besøget sker på 4.-5. dagen efter fødslen. Familier, der udskrives senere, tilbydes besøg inden for den første uge efter udskrivelsen.

Bilag 2 indeholder en skematisk oversigt over, hvornår sundhedsplejen forventes at aflægge barselsbesøg givet det konkrete udskrivelsestidspunkt.

Hvis der fra fødestedets side vurderes at være særlige behov i familien, der nødvendiggør et tidligere besøg af sundhedsplejersken, kontaktes den kommunale sundhedstjeneste, efter aftale med familien, med henblik på et tidligere besøg.

Supplerende i forhold til præmature børn (for tidligt fødte)¹

Under indlæggelsen

- Under indlæggelsen tildeler neonatalafsnittet familien en kontaktsygeplejerske og på kontaktsygeplejerskens foranledning tildeler sundhedsplejen familien en sundhedsplejerske (navne og relevante kontaktoplysninger dokumenteres i hospitalets og kommunens respektive journalsystemer)
- Neonatalafsnittet indhenter forældrenes samtykke til det tværfaglige samarbejde, herunder videregivelse og indhentning af journaloplysninger.
- Efter behov tilbydes familien besøg af sundhedsplejersken på neonatalafsnittet.

Tidligt hjemmeophold (THO)/Hjemmebehandling²

- Familien tilbydes i relevante tilfælde tidligt hjemmeophold/hjemmebehandling.

¹ Et præmaturot/for tidligt født barn er defineret ved at være født før 37. svangerskabsuge, og kan opdeles i følgende undergrupper:

1. Moderat for tidligt fødte børn: Børn født før 37. svangerskabsuge og/eller fødselsvægt under 2500 gram
2. Meget for tidligt fødte børn: Børn født før 32. svangerskabsuge og/eller fødselsvægt under 1500 gram
3. Ekstremt for tidligt fødte børn: Børn født før 28. svangerskabsuge og/eller med en fødselsvægt under 1000 gram

² Tidligt hjemmeophold (THO)/Hjemmebehandling består i, at familien opholder sig i hjemmet, men fortsat er i tæt kontakt med neonatalafsnittet i forhold til vejledning/rådgivning, supervision, opfølgning/kontroller mv. samt med mulighed for "genindlæggelse". Typisk er der tale om præmature/for tidligt fødte og nyfødte børn med meget lav fødselsvægt, som behøver sondeernæring, indtil de har modenhed og styrke (vægt) til at indtage al deres ernæring selv (bryst eller flaske) og opnå vækst. THO er dermed en mulighed for familien, når barnet er stabilt, ikke har brug for overvågning og det kan holde varmen selv. Barnet har dog stadigvæk behov for sondemad for at få nok ernæring til at vokse. Barnet er endnu ikke klar til at spise al sin mad selv, og er afhængig af at få sondemad ca. hver 3. time døgnet igennem. Barnet udskrives, når det overgår til THO, hvilket betyder, at THO foregår som et ambulant forløb i forlængelse af indlæggelsen. Ophør af THO er defineret ved, at barnet kan klare sig uden sonde og spise selv samt trives på dette. Derfor afsluttes THO den dag, at sonden seponeres/fjernes, og barnet går på "fri amning".

Udskrivelse

- Som led i planlægning af udskrivelsen orienterer kontaktsygeplejersken via korrespondancebrev sundhedsplejersken om:
 - Status for barnet og familiens sundhed, trivsel og udvikling
 - Særlige fokusområder og opfølgning
 - Fremtidige ambulante aftaler på hospitalet
- Efter behov aftales fælles besøg af kontaktsygeplejerske og sundhedsplejerske i hjemmet eller virtuelt.
- Kontaktsygeplejersken sikrer, at sundhedsplejersken orienteres om udskrivelse senest 1 uge før udskrivelsen
- Med mindre andet aftales aflægger sundhedsplejersken første besøg 3-5 dage efter udskrivelsen.

Hospitalet orienterer familiens praktiserende læge via epikrise efter barnets udskrivelse fra neonatalafsnittet (egen læge modtager desuden kopi af journalnotater efter ambulante besøg på hospitalet).

Retningslinjen er opdateret af Fødeplanudvalget i Region Midtjylland med ikrafttrædelse pr. 1. december 2025 (version 22.08.2025). Retningslinjen erstatter tidligere retningslinjer vedrørende udskrivelse ved normal fødsel og udskrivelse ved for tidlig fødsel.

Bilag 1: Opgaver for fødestedet og sundhedsplejen

Opgaverne for fødestedet

- Varetager pleje og observation af mor og barn under indlæggelsen
- Understøtter etablering af amning eller anden ernæring af den nyfødte
- Tilbyder og iværksætter RhD profylakse til mødre med RhD negativ blodtype
- Informerer om og tilbyder forældrene screeningsprogrammer:
 - Hørescreening
 - Biokemisk neonatal screening (hælbloodprøve/PKU-test)
 - Screening for grå stær
 - Evt. ordinerede screeninger
- Gennemfører efterfødselspakken bestående af gennemgang af mor/barns trivsel, eftersyn af bristninger, efterfødselssamtale samt ovennævnte screeninger
- Informerer om sundhedsplejens tilbud
- Giver forældrene de informationer, herunder uddeler Trivselsskemaet, som gør dem i stand til at kunne identificere tilstande hos mor og barn, som kræver kontakt med professionelle for udredning, rådgivning og vejledning i barselsperioden.
- Orienterer forældrene om, hvor de kan henvende sig på fødestedet ved behov for akut hjælp eller rådgivning, indtil der er etableret kontakt med den kommunale sundhedspleje.
- Sender efter fødslen – efter indhentning af samtykkeerklæring – fødselsanmeldelsen til den kommunale sundhedspleje inden for det første hverdagsdøgn og til praktiserende læge dagen efter fødslen
- Afsender korrespondancebrev til Sundhedsplejen i forbindelse med udskrivelsen og efter ambulante besøg på fødestedet
- Såfremt moderen ikke ønsker besøg af sundhedsplejersken, orienterer fødestedet – efter aftale med moderen – den praktiserende læge og den kommunale sundhedspleje
- Ved sundhedsfaglige problemer med mor eller barn indhenter fødestedet samtykkeerklæring hos moderen inden videreformidling af dette til den kommunale sundhedspleje
- Kontaktoplysninger til kommunens sundhedsplejersker, familievejledere vedr. børn med varig fysisk og psykisk funktionsevne og socialrådgivere vedr. sårbare familier, herunder underretning kan ses på: www.sundhedsaftaler.rm.dk

Opgaver for sundhedsplejen i kommunen

- Besøger/kontakter familien i den første uge efter udskrivelsen. Besøget aftales telefonisk på 3. eller 4. dag og tilbydes på 4.-5. dagen efter fødslen. Familier, der udskrives senere, tilbydes besøg inden for den første uge efter udskrivelsen.
- Henviser så tidligt som muligt til jordemoder, praktiserende læge, socialforvaltning eller andre relevante samarbejdspartner ved problemer af ikke-sundhedsplejefaglig karakter i barselsperioden
- Informerer forældrene om helbredsundersøgelser for mor og barn hos egen læge
- Aflægger ved hjemmefødsler besøg. Besøget koordineres med hjemmebesøg fra jordemoderen. Jordemoderen har ansvaret for denne koordinering

Bilag 2: Vejledende tælleprincipper i forbindelse med fastlæggelse af tidspunkt for sundhedsplejens barselsbesøg

Barselsbesøg på 4.-5. dagen efter fødslen. Fødselsdagen regnes som 0. dag.

Født	Tidspunkt	Besøg
Mandag	00:01-24:00	Fredag
Tirsdag	00:01-24:00	Lørdag
Onsdag	00:01-24:00	Mandag
Torsdag	00:01-24:00	Mandag/Tirsdag
Fredag	00:01-24:00	Tirsdag/Onsdag
Lørdag	00:01-24:00	Onsdag/Torsdag
Søndag	00:01-24.00	Torsdag/Fredag

